

Bryssel den 25 november 2019
(OR. en)

14459/19

DEVGEN 215
GENDER 56
SUSTDEV 167
SOC 769
ONU 131
ACP 138
RELEX 1092
COHAFA 101
COHOM 123

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	25 november 2019
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	13993/19
Ärende:	Genomförandet av EU:s andra handlingsplan för jämställdhet under 2018: stärkande av jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder – Rådets slutsatser (25 november 2018)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om genomförandet av EU:s andra handlingsplan för jämställdhet under 2018: stärkande av jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder, som antogs av rådet vid dess 3732:a möte den 25 november 2019.

Rådets slutsatser om genomförandet av EU:s andra handlingsplan för jämställdhet under 2018: stärkande av jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder

1. Rådet noterar att det under 2018 gjordes ytterligare betydande framsteg globalt när det gäller jämställdhet och flickors och kvinnors egenmakt. Flera länder har antagit eller är redo att anta lagar om jämlikhet och icke-diskriminering, har ökat sin jämställdhetsbudgetering och har förbättrat kvaliteten på sina rapporterings- och insynsförfaranden. Det finns belägg för att situationen för flickor och kvinnor har förbättrats, med färre fall av barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap, ökad social delaktighet och ökat deltagande i det politiska, ekonomiska och offentliga livet. Trots alla förbättringar kan dock inget land i världen ännu anses vara på väg att uppnå jämställdhet senast 2030. Rådet är bekymrat över att det med den nuvarande förbättringstakten enligt uppskattningar skulle ta 108 år att överbrygga den globala klyftan mellan könen.¹ I många delar av världen sker en tillbakagång när det gäller kvinnors och flickors fulla åtnjutande av samtliga mänskliga rättigheter, och det civila samhällets organisationer, däribland kvinnorrättsorganisationer, står inför allt större utmaningar i det krympande demokratiska utrymmet i världen. Utdragna konflikter, följderna av klimatförändringarna, naturkatastrofer och tvångsförflyttningar förvärrar dessutom ojämlikheten mellan könen.
2. Det finns ett akut behov av mycket mer djupgående, snabbare och mer långtgående åtgärder på global, regional och lokal nivå för att man ska kunna uppnå resultat i fråga om Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling samt de jämställdhetsrelaterade delmålen. Rådet bekräftar därför på nytt EU:s och medlemsstaternas fasta och orubbliga åtagande att uppnå de 17 målen för hållbar utveckling senast 2030, inbegripet att prioritera att främja kvinnors och flickors fulla åtnjutande av samtliga mänskliga rättigheter, jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt inom alla politikområden och åtgärder. Detta är en övergripande EU-prioritering, och EU:s handlingsplan för jämställdhet är ett viktigt verktyg för uppnåendet av dessa mål genom samordning av EU-institutionernas och medlemsstaternas insatser i detta syfte. Framstegen måste påskyndas, och de resultat som har uppnåtts måste vidmakthållas och skyddas så att man kan undvika försämringar eller bakslag.

¹ Enligt Världsekonometiskt forums *Global Gender Gap Report 2018*.

3. Rådet erinrar om sina slutsatser av den 26 november 2018 om genomförandet av EU:s andra handlingsplan för jämställdhet under 2017: stärkande av jämställdhet och kvinnors egenmakt i EU:s yttre åtgärder, och upprepar hur viktigt det är att säkerställa ett strategiskt och effektivt genomförande av planen genom övervakning, utvärdering, rapportering och uppföljning i alla EU:s yttre förbindelser.
4. Rådet erinrar också om sina slutsatser av den 10 december 2018 om kvinnor, fred och säkerhet och upprepar EU:s engagemang för ett fullständigt genomförande av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 och dess uppföljningsresolutioner. Rådet framhåller vikten av kvinnors fullständiga och meningsfulla deltagande i konfliktförebyggande, fredsbyggande och konfliktlösning samt i uppbyggnaden av lokalsamhällenas motståndskraft. Rådet bekräftar återigen EU:s och dess medlemsstaters åtagande att säkerställa att rättigheter för, handlingskraft hos och skydd av kvinnor och flickor alltid beaktas och upprätthålls före, under och efter konflikter. Rådet upprepar sitt engagemang för EU:s nya strategi för kvinnor, fred och säkerhet där behovet av konkreta åtaganden och åtgärder framhålls, såväl som behovet av att engagera, skydda och stödja kvinnor och flickor och ge dem egenmakt för att få till stånd en hållbar och varaktig fred och säkerhet som inneboende delar av mänskliga rättigheter och hållbar utveckling, i enlighet med Agenda 2030 för hållbar utveckling och dess mål för hållbar utveckling samt det nya europeiska samförståndet om utveckling.
5. Rådet välkomnar de framsteg som görs i genomförandet av den andra handlingsplanen, vilka presenterades i genomföranderapporten för 2018. Rådet uppmanar kommissionen, den höga representanten och medlemsstaterna att ytterligare intensifiera sitt stöd för jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt och fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter i hela världen samt att spela en central och växande roll när det gäller att effektivisera och mobilisera resurser i detta syfte.

6. Rådet noterar med tillfredsställelse EU:s ökade fokus på jämställdhet och kvinnors egenmakt, vilket återspeglas i genomföranderapporten för 2018, särskilt när det gäller ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, inbegripet företag och mänskliga rättigheter, den ökade användningen av jämställdhetsanalys när projekt ska utarbetas och utformas, de fortsatta förbättringarna i riktning mot en förändring av den institutionella kulturen, den förbättrade samstämmigheten och samordningen mellan EU:s institutioner, och mellan dessa institutioner och EU:s medlemsstater, det ökade införlivandet av jämställdhet och mänskliga rättigheter som perspektiv i politiken och i de politiska dialogerna, och EU:s utökade roll i att främja ansvarsutkrävande i det humanitära systemet för att ta itu med könsrelaterat våld. Rådet välkomnar även att EU i de relevanta internationella forumen nu sätter jämställdhetsfrågor högre på agendan och gör dem synligare, inbegripet i FN:s kvinnokommission.
7. Rådet framhåller de framsteg som hittills gjorts men konstaterar samtidigt att utvecklingen varit ojämn sett till de olika tematiska prioriteringarna och mellan olika EU-aktörer. Mycket återstår att göra, och det kommer att krävas fler gemensamma insatser från kommissionen, den höga representanten och alla medlemsstater för att man fullt ut ska kunna genomföra EU:s jämställdhetspolitik i de yttre förbindelserna och uppnå de minimistandarder för prestanda som anges i handlingsplanen för jämställdhet (2016–2020).
8. Rådet ser det som mycket oroande att det med den nuvarande utvecklingstakten, trots de framsteg som hittills har observerats, kommer att bli svårt att uppnå målet i handlingsplanen för jämställdhet senast 2020, nämligen att 85 % av alla nya åtgärder ska bidra till jämställdhet och kvinnors egenmakt, antingen betydligt (genusmarkör 1) eller huvudsakligen (genusmarkör 2)². Rådet noterar således med oro de senaste uppskattningarna, som tyder på att det femte målet för hållbar utveckling även fortsättningsvis är kraftigt underfinansierat. Rådet uppmanar därför med eftertryck alla aktörer att gemensamt anstränga sig för att se till att det här målet uppnås snabbare. I detta sammanhang påminner rådet kommissionen, den höga representanten och medlemsstaterna om behovet av att inkludera jämställdhetsmål i alla tänkbara situationer och att motivera alla fall där detta inte är möjligt³. Rådet erinrar också om att de ambitiösa jämställdhetsmålen bör inbegripa andra dimensioner, såsom ålder och funktionsnedsättning, för att säkerställa en positiv kumulativ effekt.

² Enligt definitionen från OECD:s biståndskommitté (DAC).

³ I sådana fall får åtgärden betyget ”0” för jämställdhetsmarkören (”G0”).

9. EU fortsätter att helhjärtat stödja främjandet, skyddet och förverkligandet av alla mänskliga rättigheter och ett fullständigt och effektivt genomförande av handlingsplanen från Peking och handlingsplanen från den internationella konferensen om befolkning och utveckling samt resultaten från konferenserna för översyn av dessa, och står fast vid sitt engagemang för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i detta sammanhang. Med detta i åtanke bekräftar rådet EU:s engagemang för främjandet, skyddet och förverkligandet av varje individs rätt att utöva full kontroll över och besluta fritt och ansvarsfullt i frågor som rör deras sexualitet och sexuella och reproduktiva hälsa, utan diskriminering, tvång eller våld. EU betonar dessutom att alla människor måste ges tillgång till omfattande information och utbildning avseende sexuell och reproduktiv hälsa, inbegripet omfattande sexualundervisning och hälso- och sjukvårdstjänster, av god kvalitet och till överkomliga priser. Rådet välkomnar den detaljerade rapporteringen, inbegripet i bilaga 5 till genomföranderapporten, om EU:s verksamhet på området för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, i linje med det nya europeiska samförståndet om utveckling, och noterar med tillfredsställelse den ökade finansieringen inom det här området 2018. Med beaktande av den rapporterade minskningen av antalet nya insatser uppmanar rådet dock kommissionen och medlemsstaterna att öka sina ansträngningar inom detta område under de kommande åren. I detta avseende erinrar rådet om de åtaganden som gjorts på den internationella konferensen om befolkning och utveckling, som fyller 25 år i år, och framhåller behovet av att förbättra den globala rapporteringsmetoden. Rådet betonar vidare vikten av fortsatt mobilisering av ytterligare medel och stöd till berörda aktörer på detta område.
10. Rådet välkomnar EU:s ökade fokus på att bekämpa alla former av diskriminering och våld, som en del i det bredare fenomenet könsrelaterade sårbarheter och könsbaserat våld, som i sin tur är nära sammankopplat med bestående ojämlikhet och mer generella angrepp på jämställdheten samt kvinnors och flickors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter, inbegripet digitalt våld samt nät- och cybervåld. Rådet uppmanar därför kommissionen, den höga representanten och alla medlemsstater att bidra till ett fullständigt och effektivt genomförande av konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, vilken fyller 40 år i år.

11. Rådet välkomnar också att fokus ligger på att åtgärda övergrepp och trakasserier som begås av berörda parter i utvecklingssamarbete, i humanitära och i konfliktrelaterade sammanhang. Rådet understryker vikten av att uppfylla de åtaganden som ingår i rekommendationen från OECD:s biståndskommitté om upphörande av sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier i samband med utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.
12. Rådet uppmanar också alla EU-aktörer, inbegripet medlemsstaterna, att fortsätta att sträva efter att förebygga, bekämpa och lagföra alla former av sexuellt och könsrelaterat våld, däribland våld i nära relationer, och skadliga sedvänjor såsom kvinnlig könsstympning och barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap, hedersrelaterat våld samt konfliktrelaterat sexuellt och könsbaserat våld, människohandel, sexuellt utnyttjande, sexuella övergrepp och trakasserier samt våld och mobbning på nätet. I detta sammanhang understryker rådet behovet av stöd till offer och erinrar om EU:s strävan att förebygga, bekämpa och lagföra alla former av sexuellt och könsrelaterat våld, även mot män och pojkar, utan diskriminering på grundval av offrets sexuella läggning och könsidentitet. Sexuellt och könsrelaterat våld är både en orsak till och ett resultat av bristande jämställdhet. Särskild uppmärksamhet bör ägnas kvinnor och flickor som utsätts för flera olika samverkande former av diskriminering, däribland migranter, flyktingar, internflyktingar samt kvinnor och flickor med funktionsnedsättning.
13. I detta sammanhang noterar rådet med tillfredsställelse de fortsatta framstegen med genomförandet av EU:s och FN:s Spotlight-initiativ för avskaffande av våld mot kvinnor och flickor i hela världen, som uppgick till 270 miljoner euro för program i Afrika och Latinamerika under 2018. På samma sätt lovordar rådet EU:s starka ledarskap när det gäller uppmaningen till insatser mot könsrelaterat våld i krissituationer och det stöd som ges till personer som överlevt konfliktrelaterat sexuellt och könsrelaterat våld, bland annat genom det arbete som utförts av Nadia Murad och dr Denis Mukwege som båda tilldelats Nobels fredspris 2018. I detta sammanhang understryker rådet vidare betydelsen av resultatet av Oslokonferensen om upphörande av sexuellt och könsbaserat våld vid humanitära kriser.

14. Rådet understryker att jämställdhet mellan kvinnor och män är ett kritiskt mål i alla skeden av livet och för människor i alla åldrar, under olika faser och övergångar i livet. Det kan handla om att börja skolan, att komma in på arbetsmarknaden, graviditet och att ha barn, giftermål, att bli änka eller änking, och att bli pensionär.
15. Rådet upprepar behovet av att engagera män och pojkar i arbetet för att få stopp på alla former av våld mot kvinnor och flickor och avskaffa klyftorna mellan kvinnor och män, öka mäns och pojkars medvetenhet om effekterna av bristande jämställdhet och främja en aktiv och meningsfull roll för dem i arbetet med att stötta beteendeförändringar, komma till rätta med diskriminerande sociala normer och bekämpa könsstereotyper.
16. Rådet betonar behovet av att kommissionen, den höga representanten och medlemsstaterna fortsätter att avsevärt förbättra den systematiska användningen av jämställdhetsanalys och den konsekventa integreringen av ett jämställdhetsperspektiv, inbegripet insamling och användning av köns- och åldersuppdelade uppgifter och jämställdhetsindikatorer vid fastställande, planering, genomförande, övervakning och utvärdering av alla processer inom EU:s yttre åtgärder, även inom områden som handel, infrastrukturinvesteringar, investeringar i den privata sektorn och kombinerade program, säkerhetsrelaterade initiativ och klimatförändringar. Särskild uppmärksamhet bör också inom alla yttre åtgärder och internationellt samarbete ägnas åt tematiska områden som har ett potentiellt genusförändrande mål och innehåll, och åt att undersöka och utmana de institutionella, sociala och systemiska normer och beteenden som ligger till grund för bristande jämställdhet, eftersom de är avgörande för att åstadkomma djupare förändring. Den människorättsbaserade strategin för utveckling bör stödja dessa ansträngningar, bland annat genom att fullt ut integrera jämställdhet i verktygslådan med titeln *A rights-based approach, encompassing all human rights for EU development cooperation*. Rådet betonar också vikten av att ytterligare stärka en förändring av den institutionella kulturen för att stärka jämställdheten.

17. Rådet understryker vikten av ett starkt samarbete med civilsamhället vid genomförandet av den andra handlingsplanen och mera allmänt i arbetet med att uppnå målen för hållbar utveckling. Rådet värdesätter den avgörande roll som det civila samhället, kvinnoorganisationer på gräsrotsnivå och människorättsförsvarare spelar genom aktivt engagemang och samråd. I detta sammanhang uppmanar rådet kommissionen, den höga representanten och medlemsstaterna att fortsätta att stärka samarbetet och samrådet med civilsamhällesorganisationer som arbetar för jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt. Detta bör ske på alla nivåer i genomförandet av den andra handlingsplanen, även vid jämställdhetsanalys, och under programplanerings- och policycyklerna i deras helhet. Behovet av ökad säkerhet och trygghet för kvinnor, kvinnoorganisationer och kvinnliga människorättsförsvarare och ett klimat som är gynnsamt för civilsamhället bör vederbörligen beaktas. Uppmärksamhet bör också ägnas åt kvinnor och flickor som bor på landsbygden.
18. För att säkerställa ett fullständigt genomförande av EU:s samtliga åtaganden i fråga om jämställdhet i de yttre förbindelserna uppmanar rådet kommissionen och den höga representanten att tillsammans med medlemsstaterna fortsätta sitt övergripande arbete med att upprätta en ambitiös agenda för jämställdhet och kvinnors egenmakt.
19. När vi nu närmar oss 2020 och en hel rad viktiga milstolpar, såsom 25-årsdagen av Pekingdeklarationen och Pekingplattformen, 5-årsdagen för målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 för hållbar utveckling, 20-årsdagen för FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet och förnyelsen av EU:s strategiska engagemang för jämställdhet 2016–2019, och mot bakgrund av förslaget att EU ska ansluta sig till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen) uppmanar rådet alla aktörer att ägna särskild uppmärksamhet åt att säkerställa samstämmighet mellan EU:s interna och externa politik och åtgärder.
20. Mot denna bakgrund konstaterar rådet med tillfredsställelse att utvärderingen av genomförandet av EU:s andra handlingsplan för jämställdhet har inletts och upprepar behovet av att fortsätta att utveckla förenklade, användarvänliga och kvalitativa rapporteringsmekanismer. Rådet uppmanar kommissionen att utnyttja sina slutsatser för att säkerställa att de framsteg som gjorts inom ramen för den andra handlingsplanen är hållbara och att inrikta sina ansträngningar på en ny EU-handlingsplan för jämställdhet under 2020, med en hög ambitionsnivå och en hög nivå av integrering och genomförande på alla utrikespolitiska områden.